

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.933.

Izšla vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 13. septembra 1940

Cena posameznik 150

Vest o notranjem posojilu

Iz Beograda se poroča, da je postalo vprašanje razpisa notranjega posojila zelo aktualno. Posojilo bi se v prvi vrsti uporabilo za velika javna dela, predvsem za melioracije. Definitivno bo o tem posojilu odločila vlada v kratkem, morda še ta teden.

Vest o razpisu notranjega posojila ne prihaja nepričakovano, temveč se je mogla pričakovati že po zadnjem ekspoziju finančnega ministra dr. Šuteja v Ljubljani, ko je omenil veliko koristnost melioracijskih del in naglasil, da za obče važna gospodarska dela ne sme veljati izgovor: nima kredita. Zato je zelo verjetno, da se bo vlada odločila za razpis notranjega posojila.

Priznati je tudi treba, da je takšno posojilo v mnogem oziru zelo upravičeno in utemeljeno. Predvsem je utemeljeno, ker bi se z melioracijami zelo dvignila produkcija v državi in bi se s tem povečala gospodarska sila vsega prebivalstva. Povečala bi se tudi zaposlenost ljudstva, kar tudi pomeni gospodarsko pridobitev. Melioracije bi prisile v prid predvsem poznejšim generacijam in je tudi s tega ozira za melioracije namenjeno posojilo upravičeno, zlasti še, ker je sedanja generacija z davščinami že tako preobremenjena, da pač ne bo zmogla denarja še za melioracije. Nameravanemu notranjemu posojilu torej načelno ni mogoče ugovarjati.

Za uspeh posojila pa to le ne zadostuje, kajti pri vsakem posojilu se ljudje tudi vprašajo, za katera čisto konkretna dela se bo uporabilo in kako se bo uporabilo. Zato ni zadosti, če se reče le na splošno, da se bo uporabilo za melioracije in javna dela, temveč je treba tudi čisto konkretno povedati, za katere melioracije in za katera javna dela. Če bi bila na programu samo javna dela v enem delu države, potem pač ni pričakovati, da bi tudi ljudje iz drugih delov podpisovali posojilo. Če naj bo razpis notranjega posojila uspešen, potem mora biti zaimenčeno, da se bo denar uporabil v korist vseh banovin. Če ljudje tega jamstva nimajo, potem tudi ni pričakovati, da bi bilo posojilo uspešno. To tudi ne zaradi slabih izkušenj, ki so jih ljudje že doživeli. Železniška zveza Slovenije z morjem bi se morala zidati iz Blairvega posojila, toda to posojilo se je potrošilo v druge namene. Ta slaba izkušnja, poleg mnogih drugih, je vzrok, da ljudje v sama zagotovila ne verujejo več. Ljudje hočejo imeti jamstva, da se bo posojilo res tako uporabilo, kakor se bo obljubilo.

Če je to prijetno ali ne, ni važno, ker važno je le to, da je od tega uspeh posojila odvisen. Morala se bo dopustiti nekakša kontrola za porabo posojila. Ali izvajajo to kontrolo samouprave oziroma banovine, ali nalašč v ta namen ustanovljeni odbori ali se to določi na drug način, je le vprašanje večje tehnične prikladnosti. Na vsak način pa je kontrola za uporabo posojila potrebna.

Stvar pa je tudi v tem, kako se bo posojilo porabilo, če se ne bodo opravljala čisto nekoristna javna dela ali takšna, ki sicer

mного veljajo, ki pa ne dajo nobene prave koristi. Saj je znano, da smo pri nas v Jugoslaviji že delali drage mostove čez reke, kjer ni skoraj nobenega prometa. Takšna javna dela so luksus in zapravljanje denarja, ki je danes absolutno nedopustno.

Malo zanimanja bi bilo za notranje posojilo tudi, če bi se zvedelo, da bi javna dela iz tega po-

sojila delala kaka tuja družba, da bi se javnost spomnila na razne debate o družbi Batignolles. V pogojih posojila bi se zato moralo poudariti, da bodo dela izvrševala domača podjetja in domači ljudje, če je to količnik možno.

Kakor rečeno, razpis notranjega posojila za melioracijska in javna dela je upravičen, toda vse notra-

nje posojilo je treba prirediti tako, da bo popularno, da bo agitacija za posojilo lahka, ker le v tem primeru bo posojilo tudi uspešno. Tezavirane denarja je pri ljudeh dosti, da je tudi v tem pogledu mogoč uspeh posojila. Toda glavno je, da se vsa stvar pravilno zagradi, da bodo ljudje sami imeli interes, da se posojilo posreči.

Takšna uredba o monopolu trgovine z drvmi pa je tudi čisto nepotrebna. Jugoslavija ima toliko lesa, da nikdar ne bi smelo primanjkovati drv. Če se je to letos zgodilo zaradi posebnih razmer, naj država poskrbi, da pride na trg iz državnih gozdov zadostni drv in po zmernih cenah ter bo takoj vse krize z drvmi konec. Država more tu hitro in izdatno pomagati in ji ni treba, da bi posegala po tako izrednih in tudi nepriporočljivih sredstvih kakor je uvedba nove monopolne trgovine. Na vse zadnje pa je predlog monopola z drvmi nesprejemljiv tudi s stališča državnih financ. Vsak monopol zmanjša število davkoplačevalcev. Kdo pa bo potem plačeval davke, če se bodo ustanovljali vedno novi monopoli? Naj odgovore na to vprašanje tisti, ki predlagajo nove monopole!

Zopet nezadosten predpis

Pod naslovom »Prijava obveznosti za blago, uvoženo iz Nemčije« so objavili listi notico, v kateri opozarja devizna direkcija Narodne banke vse prizadete uvoznike, da morajo najkasneje do 15. t. m. prijaviti enemu izmed pooblaščenih zavodov stanje svojih obveznosti za iz Nemčije uvoženo blago, in sicer za blago uvoženo od 1. 1. 1939. do dneva prijave. Ne glede na zelo kratak rok, moramo zopet naglasiti naslednje: Kakor vse take objave, je tudi ta nepopolna in ne posebno jasna. Nekatere banke sploh še niso bile obveščene o tem predpisu ter so ga šele čitale v časopisih. Objava bi se morala najbrže glasiti tako, da se morajo prijaviti vse obveznosti za blago, ki so ga trgovci že prejeli, ki pa še ni plačano! Toda kaj je n. pr. z blagom, ki je že fakturirano in že na potu, a še ni prišlo na naše carinarnice! Tega blaga menda le ni treba prijaviti.

Če že hoče Narodna banka imeti vsaj prilično sliko ne samo za nemške marke, ampak sploh, potem bi morala zahtevati od uvoznikov, da prijavljajo ali tedensko ali mesečno po pooblaščenih zavodih, koliko ene in druge valute potrebujejo za blago, koliko ene in druge valute mora imeti pripravljen.

Če pa nikdar in nikjer nočejo poslušati nasvetov gospodarskih krogov, potem je seveda vsak poskus izboljšanja razmer brez upa. Potem je bolje, da ostanemo fatalisti, kar smo nekoliko že po svoji naravi in da se vdamo v znani refren: je že bojda volja tako...

Torej vsi predpisi naj bodo takšni, da bodo res logični, razumljivi in točni. Kdor pa takšnih predpisov ne zna izdajati, naj tudi prizna, da ni kos nalogam, ki jih zahteva čas in naj gre!

Površnosti pa imamo že več kot zadosti!

Lastnikom v Italiji blokirane blaga

Direkcija za zunanjo trgovino opozarja uvoznike, katerih blago je v italijanskih pristaniščih, da takoj obveste direkcijo, kakor hitro prejmejo pošiljko. To je potrebno, ker vodi direkcija stalno evidenco o vseh pošiljkah, ki so bile prijavljene in za katere je bila naprošena intervencija.

Napoveduje se uredba o oskrbi prebivalstva s hrano, gorivom, obleko in obutvijo

Iz Beograda se sporoča naslednja vest: Vlada narodnega sporazuma je pokrenila eno najvažnejših vprašanj za ljudstvo v teh težkih časih, da namreč čim boljje oskrbi ljudstvo s prehrano. — To vprašanje je sedaj predmet vsestranskega proučevanja ter bo imelo, ko se konča, svoje učinkovite rezultate.

V najkrajšem času bo stopila v veljavo določba o oskrbi ljudstva z življenjskimi potrebščinami. Potrebno je, da se narod oskrbi z živili, obleko in obutvijo. Oskrbovanje se bo vršilo po vaseh kakor dosedaj po zadrugah, v mestih, kjer so močna delavska središča po delavskih organizacijah, za drugo prebivalstvo pa po drugih ustanovah, kakor n. pr. po uradniških in nabavljalnih zadrugah ter podobno. Ker sega vprašanje prehrane prebivalstva v interes vsega naroda te države, se bo v bližnjih dneh izdala uredba, s katero se bodo pooblastile vse vrste zadrug in korporacij, a tudi druge ustanove, da oskrbujejo z živili, drvmi in premogom ne samo svoje članke-zadružnike, temveč tudi nečlane, t. j. ostalo prebivalstvo. V tem smislu se bo izdala uredba. Na ta način bo vlada storila velik korak glede oskrbe ljudstva, da bodo mogli ljudje to zimo čim bolj in čim ceneje oskrbeti se s potrebnimi sredstvi za življenje.

Objavili smo v celoti vest, kakor jo objavljajo iz Beograda hrvatski listi, ker se že iz vse stilizacije vesti vidi, da je v veliki zmoti, kdor kaj posebnega pričakuje. Sicer pa je ta vest za vse naše oficijalno gospodarsko delo tako značilna, da ne more biti bolj. Na široko se odkriva dosedaj vsemu svetu neznana resnica, da je oskrba prebivalstva z živežem, gorivom, obleko in obutvijo najvažnejša ter da to vprašanje sega v interes vsega naroda. Da se takšne samo po sebi umevne resnice še na široko ponavljajo, že jemlje vsej akciji pravo zaupanje.

Druga značilnost vesti pa je, da prav nič ne pove, kako se bo ta oskrba izvršila. Ali bo priskrbelo država cenena živila, ali bodo sedanje pretirane cene znižane, o vsem tem, kar je glavno, se ne izve nič. Ali se morda misli kar enostavno dekretirati, da morajo vse zedruge in druge ustanove pripraviti za vse prebivalstvo potrebne življenjske potrebščine? Naj bo že kakor koli, o načinu, kako se bo izvršila oskrba prebivalstva, ne izvemo nič. A v uspeh naj kljub temu verujemo!

Če se vsa citirana vest analizira, potem se vidi, da je vsa njena vsebina poleg praznih fraz v starem receptu, da se reši vsa stiska s pomočjo zadrug. Tudi se bo-

do pooblastile, da nabavijo za vse prebivalstvo potrebno blago in stvar je rešena! Nič pa se ne pove, kje naj zedruge vzamejo denar, da nabavijo potrebno blago, še manj pa se reče, kje naj ljudje dobe denar, da si kupijo vse, kar potrebujejo. Kajti jasno je, da ne morejo zedruge blaga kar na debelo kreditirati, ljudje pa ne kupiti vsega, kar potrebujejo, ker so brez denarja. Saj so še celo bogate nabavljalne zedruge, ki imajo milijonske rezerve, omejile kredite celo svojim zadružnikom. V Sloveniji pa se je tudi že več kot zadosti izkazalo, kako so bili deležni dobrot koruze za pasivne kraje samo bogatejši ljudje, ker celo občine niso imele denarja, da bi koruzo kreditirale revnejšim slojem.

Kdor hoče zagotoviti oskrbo prebivalstva, mora najprej zagotoviti zadostne količine blaga, poleg tega pa še poskrbeti za denar, da bo moglo priti to blago med ljudi. Brez blaga in brez denarja pa je vsaka oskrbovalna akcija le lepa beseda brez vsebine.

Ne glede na vse to, pa je treba še poudariti, da večina zadrug sploh ni usposobljena, da bi nabavljala blago in življenjske potrebščine. Kdor nabavlja življenjske potrebščine, jih mora tudi poznati, poznati pa mora tudi tržne razmere in še marsikaj drugega. Ni kar tako enostavno nabavljati in pravilno razdeljevanje življenjskih potrebščin. Če se mora ta odgovornost in tudi tvegani posel opravljati brezplačno, se tudi temu primerno opravlja. Tu se ni treba vdajati prav nobenim iluzijam.

Zato pa je tem bolj nerazumljivo, zakaj se pri oskrbi prebivalstva z živili, gorivom, obleko in obutvijo ne misli na sodelovanje s trgovci, ki vsak dan opravljajo ta posel in ki so tudi že javno naglasili svojo pripravljenost, da pri tem poslu sodelujejo? Zakaj

odganjati najbolj poklicane sodelavce, ki morejo pomagati s skladišči, osebjem in tudi kapitalom?

Ze slišimo iz znane protitrgovske mentalitete poročene ugovore, da bi trgovci iskali pri tem samo svoj dobiček in da bi ves posel le za sebe izkoristili. Te ugovore ne moremo označiti drugače kakor kot neresne. Tako je izkušnja pokazala, da so trgovci prodajali koruzo tudi na kredit ceneje, kakor pa se je dobivala koruza na občinah. Pri tem pa je bila kakovost koruze, ki jo je prodajal trgovec, navadno boljša ko občinska koruza. Trgovec je pač gledal na to, kaj kupi, občina pa je morala vzeti, kar je dobila.

Sicer pa se more ves posel urediti tako, da je sploh vsako izkoriščanje akcije nemogoče. Določi se enostavno cena, po kateri mora trgovec prodajati blago, ta cena mora biti javno oznanjena in vsako predrago prodajanje je izključeno. Seveda pa bi se morala trgovcu zagotoviti vsaj skromna odškodnina za njegovo delo in trud.

Še na nekaj je treba opozoriti. Zelo mnogo zadrug je čisto strankarsko opredeljenih. Kje je jamstvo, da se ne bi ta strankarska opredeljenost pokazala tudi pri dodeljevanju blaga? Saj je znano, da dostikrat strankarska opredeljenost odloča celo o tem, kdo vodi zadrugo.

Oskrba prebivalstva z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami je v resnici prvovrstna nujnost. Toda ta oskrba se more pravilno izvesti le z denarjem ter s sodelovanjem tistih, ki so za to najbolj usposobljeni. To pa so trgovci. Kdor zato hoče, da bo takšna oskrbovalna akcija uspešna, se bo naslonil na sodelovanje trgovcev. Samo z lepimi besedami in s starimi recepti pa se dobro in uspešna oskrbovalna akcija ne more izvesti!

Šipad dobi monopol trgovine z drvmi?

»Jug. Kurir« poroča, da je bil na pristojnem mestu predložen predlog, da se izda uredba, po kateri bi država odkupila vse zaloge drv po maksimalnih cenah. Ta posel naj bi opravil Šipad. Prisilnemu odkupu bi bila zavezana vsaka količina drv nad 3 vagone, kar pomeni dejansko vse rezerve v državi. Namen te uredbe bi bil baje ta, da bi se za vsa mesta nad 30.000 ljudi zagotovile zadostne količine drv, dočim bi se morala manjša mesta sama skrbeti za drva.

Namen tega predloga je morda

dober, vendar pa ga naši prizadeti gospodarski krogi prav gotovo ne bodo veselili. Pa tudi ne objektivni ljudje, ki poznajo naše gospodarstvo. Kajti vsi monopoli, ki so se ustvarili v zadnjem času, se niso posebno izkazali. Zlasti pa se je vedno izkazalo, da je takoj zginilo s trga blago, kakor hitro so se pojavili samo glasovi, da bo izdana uredba o prisilnem odkupu. Poleg tega pa je silno napačno v današnjih časih odpraviti zasebno iniciativo, namesto da bi se pritegnila k sodelovanju.

Dolgovi za nemško blago se morajo prijaviti do 15. septembra

Devizna direkcija Narodne banke objavlja:

»Da bi se moglo pri bližnjih trgovinskih pogajanjih z Nemčijo upoštevati stanje dolgov naših uvoznikov za že uvoženo blago, se opozarjajo vsi zainteresirani uvozniki, da morajo do 15. septembra prijaviti enemu od pooblaščenih zavodov stanje svojih dolgov, in sicer na naslednji način:

1. v posebnem znesku se mora označiti skupna vsota dolga za iz Nemčije uvoženo blago do 1. januarja 1939.,
2. v posebnem znesku se mora prijaviti dolg za iz Nemčije uvoženo blago po 1. januarju 1939. do dne prijave.
3. Za vse prijavljene zneske morajo domači uvozniki dati na vpogled pooblaščenemu zavodu tudi vse ustrezajoče uvozne dokumente.

Vnaprej plačano blago

Devizna direkcija Narodne banke je izdala pod št. 341.000 naslednjo okrožnico:

V zvezi z okrožnicama DD št. 63 z dne 14. junija in 66 z dne 29. junija 1940. ter nam dostavljene seznama o naprej izvršenih plačilih v svobodnih devizah za račun domačih uvoznikov in ker se še do danes ni posrečilo, da bi se vsi posamezni primeri likvidirali bodisi z uvozom blaga bodisi z vračanjem plačanih zneskov, je potrebno, da se kontrolnemu odseku deviznega oddelka Narodne banke za vsak posamezen primer (t. j. za vsako firmo in znesek, naveden v nam dostavljenem seznamu), v katerem gre za devize New York, London, Curih in Stockholm, čimprej dostavi naslednje pojasnilo:

1. kaj se je storilo za vrnitev vnaprej plačanega zneska, kar dosedaj še niste sporočili,
 2. ali in kdaj je bil znesek vrnjen in kaj je bilo z njim storjeno, t. j. ali je bil dan Narodni banki na razpolago?
 3. ali je tuji prodajalec prejel protivrednost in ali je blago poslal in kje se to blago sedaj nahaja (kraj, država).
- Ce tuji prodajalec še niso prejeli plačanega zneska, temveč je ta pri vaših korespondentih kot odprti akreditiv, kateremu je rok potekel, storite takoj, kar je v vaši moči, da dotične zneske v najkrajšem času vrnete v našo državo, in sicer na način, kakor je predviden v 2. odstavku okrožnice DD št. 66 z dne 29. junija 1940. in da obvestite o tem kontrolni odsek deviznega oddelka, sklicujoč se pri tem na številko te okrožnice.

Uspešen potek Beograjskega velesejma

Uspeh letošnjega velesejma v Beogradu se kaže zlasti v dveh ozirih: v velikem številu razstavljalcev in dobrem obisku. Med obiskovalce je tudi mnogo kmetovalcev, ki se naravno posebno zanimajo za kmetijske stroje. Velesejem je obiskalo tudi več odličnih osebnosti, med njimi tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki si je podrobno ogledal skoraj vse paviljone. Na velesejmu je bil nad dve uri.

V zadnjih dneh pa so oživele na velesejmu tudi kupčije. Vse kaže, da bo proti koncu velesejma, ko so si ljudje že dobro ogledali vse razstave in si mogli izbrati to, kar je za njih najbolj prikladno, še mnogo več kupčij. Že sedaj je bilo sklenjenih toliko kupčij, da so razstavljalci zadovoljni.

Za prihodnja dni je napovedan obisk cele vrste šol. Dijake bo zlasti zanimala razstava pasivne zaštite v paviljonu zadušbine Ni-

kole Spasiča. Za dijake je znižana vstopnina na 2 din.

Posebno pozornost obiskovalcev uživajo tudi paviljoni raznih držav. Med njimi zlasti tudi paviljon Češko-Moravske, ki je zelo dobro

urejen in v katerem tudi brezplačne filmske predstave pričajo o visokem stanju češko-moravske industrije.

Kakor smo že omenili v poročilu o otvoritvi letošnjega jesen-

skega beograjskega velesejma, kaže letošnji velesejem razveseljiv napredek ter se njegov obisk v resnici priporoča, zlasti še, ker so za njegov obisk dovoljene velike ugodnosti.

„Trije Prizadi“

Pojasnilo „Privrednemu pregledu“

Beograjski »Privredni pregled« je pred enim tednom objavil kratko notico pod naslovom »Tri Prizada«. V notici pravi, da se je na Hrvatskem ustanovil Pogod, ker da Hrvati s Prizadom niso zadovoljni, pa čeprav so njegov direktor in večina uradnikov Hrvati. Toda Hrvati hočejo imeti lastno ustanovo. Sedaj pa se tudi iz Ljubljane zahteva, da se ustanovi podobna ustanova v Sloveniji. Tako bomo imeli tri Prizade — piše »Privredni pregled« — tri ustanove, ki se bodo bavile z izvozom, tri velike birokratske aparate, tri konkurente na tujih trgih, tri procedure za zasebne izvoznike itd. Blagor našim kmetovalcem! Za njih pridelke bodo sedaj skrbele tri velike ustanove s tisoči uradnikov in velikanskimi kapitali, katere jim bo dala država na razpolago!

Tako »Privredni pregled«. Ta izvajanja zahtevajo majhno korekturo. Predvsem moramo naglasiti, da smo Slovenci naravnost prisiljeni, da zahtevamo tudi za sebe

takšno ustanovo kakor je Prizad. Naš izvoz sadja zaradi Prizada trpi, izvoz vina pa je Prizad sploh onemogočil. Ko je bilo pomanjkanje koruze največje, so zaman skušali dobiti naši trgovci od Prizada koruzo. Vrh pa se pa se Prizad niti najmanj ne ozira na to, da je Slovenija agrarno pasivna pokrajina, ki ji pretirano visoke cene žita ne morejo ustrezati. Če pa se že Prizad ni zadosti menil za gospodarske potrebe Slovenije, je tem manj pričakovati, da bi jih upošteval Pogod, ki je sploh ustanovljen le za Hrvatsko. Slovenija je zato prisiljena, da zahteva tudi za Slovenijo podobno ustanovo ko Prizad.

Pri tem pa poudarjamo, da Slovenci nismo nikdar zahtevali, da se Prizad sploh ustanovi, temveč je bil Prizad ustanovljen le zaradi drugih pokrajin. Nasprotno so slovenski gospodarski ljudje ponovno zahtevali, da se Prizad sploh odpravi, ker se je zaradi njegovih taks in pristojbin izvoz samo podražil. Slovenija je celo

vrsto let izvažala brez Prizada in bi mogla brez Prizada izvažati tudi sedaj.

Slovenski gospodarski ljudje so bili vedno mnenja, da je že Prizadov aparat predrag in zato tudi nikdar niso predlagali, da se ustanove kar trije takšni aparati. Če pa je proti njihovi volji nastal Prizad in če je ta dobil monopol za celo vrsto izvoznih in uvoznih predmetov in če vidijo slovenski gospodarski ljudje, da so v tej monopolni trgovini interesi Slovenije zapostavljeni, potem jim pač ne preostaja nič drugega, kakor da tudi sami zahtevajo ustanovo, ki jim bo jamčila, da pri tej monopolni trgovini ne bodo prikrajšani.

Na vse zadnje pa je tudi to razumljivo, da gre Sloveniji ista pravica ko Hrvatski in če je v Zagrebu mogoč Pogod, ni razloga, da ne bi enake institucije dobila tudi Ljubljana. Krivda za tri drage aparate pa ne pada na Slovenijo, temveč na druge pokrajine.

Novi cilji italijanske trgovine z Jugoslavijo

V Zagreb je prispel generalni direktor Nacionalnega fašističnega zavoda za zunanjo trgovino commendatore Ciucci, da si ogleda Zagrebški zbor in Beograjski velesejem. Sprejel je sotrudnika »Novosti«, kateremu je v glavnem izjavil:

Zelo je zadovoljen, da je tudi letos njegova domovina zastopana na Zagrebškem zboru. Iz mnogih razlogov pa letos ni mogla Italija pokazati vseh svojih proizvodov, ki jih izvažajo in ki bi zanimali tudi Jugoslavijo. Danes je glavna naloga italijanske industrije, da izdeluje to, kar je potrebno za vojno in za napad. Vendar pa še vedno dela italijanska industrija na to, da poveča svojo proizvodnjo za izvoz, t. j. da izdeluje izdelke, ki morejo biti kompenza-

ki je v stalnem razvoju. Tako n. pr. je dosegla optična industrija tako višino, da se njeni izdelki zahtevajo celo v državah, za katere se je mislilo, da so v tej proizvodnji pred italijansko.

Nato je govoril g. Ciucci o italijanskem izvozu ter pripomnil, da je naravno, če Italija gre zlasti na roko balkanskim državam in še posebej Jugoslaviji, ker dobi od tu blago, ki je za Italijo naravnost neprecenljive vrednosti, kakor les in živina.

Obseg trgovine med Italijo in Jugoslavijo je določen po pogodbah, mešana komisija pa skrbi, da se ta pogodba gladko izvaja. Zelo koristne rezultate dajejo tudi dogovori, ki se sklenejo med italijanskimi in jugoslovanskimi uvozniki ter izvozniki. Sedaj se dela na to, da se dosežejo bolj pogostne in bolj tesne vezi med posameznimi kategorijami italijanskega in jugoslovanskega gospodarstva. Iz tega vzroka se tudi Italija udeležuje velesejmov v Zagrebu in Beogradu. Zelo pa bi bilo ustrezno ital. razstavljalcem,

če oba velesejma ne bi bila v istem času.

Comm. Ciucci je nato omenil, da organizira zavod, kateremu on načeluje, kolektivne razstave na mednarodnih velesejmih in da bo takšno razstavo priredil prihodnje leto na Zagrebškem zboru. To pomeni ne samo zaupanje v ZZ in njegove funkcije, temveč se bo s tem omogočila tudi lažja trgovinska izmenjava med obema državama. Odveč bi bilo že sedaj podrobno določiti program teh bodočih kolektivnih razstav, vsekakor pa se bo posebna pažnja posvečala specialnim razstavam. Italija ve, kako si prizadeva Jugoslavija, da dvigne svoje kmetijstvo, italijanska industrija pa more dati jugoslovanskemu kmetijstvu najpopolnejše kmetijske stroje. V Zagreb je prišel, da osebno vidi, kako bi se najuspešneje usmerilo italijansko sodelovanje z ZZ.

Želeli bi bilo, da bi si g. com. Ciucci ogledal tudi Ljubljanski velesejem, ker tudi Slovenija nudi Italiji mnogo.

cija za predmete, ki jih potrebuje Italija. Nekatere panoge ital. industrije so v tem oziru posebno vidne. Tako je dosegla kemično industrija velike uspehe zlasti v svoji kemično-farmaceutski proizvodnji ekstraktov za predelovanje plastičnih snovi ter onih za barvanje.

Odveč je govoriti o uspešnem razvoju italijanske tekstilne industrije, ker so njeni izdelki zelo dobro znani tudi na jugoslovanskem trgu. Kljub vsem nabavnim težkočam surovin more Italija še nadalje izvažati svoje bombažne in volnene izdelke. Enako je z italijansko mehanično industrijo,

Politične vesti

Kralj Boris se je zahvalil Hitlerju, Mussoliniju, sovjetski vladi in angleškemu kralju, da so pomagali Bolgarski do zopetne pridobitve Dobrudže.

Bolgarski ministrski predsednik Filov je izjavil, da je Bolgarska revizionistična država, da pa hoče doseči revizijo mej na miren način. Bolgarski listi so začeli kampa-njo za izhod Bolgarske na Egejsko morje. Grška vlada je zaradi poostre zunan. političnega položaja vstopila pod orožje štiri letnike.

Bolgarsko vojno ministrstvo je sklenilo, da se vrnejo v svoje stare garnizije v Dobrudži trije bolgarski polki. Ti polki bodo garnizirali v Dobriču, Silistriji in Tutrakanu. V Balčiku in Kavarinu pa bo obnovljena vojna obalna služba.

Med Turčijo in Sovjetsko Rusijo so se začela živahna pogajanja za ureditev vseh spornih vprašanj ter za sklenitev sporazuma o skupni turško-ruski obrambi Dardanel.

Ministrski predsednik gen. Antonescu je odredil, da se bo glasil njegov naslov v bodoče svodja države.

Bivši kralj Karol se namerava baje naseliti v Portugalu.

Ministrski predsednik Churchill je imel po radiu govor, ki so ga prenašale vse angleške in ameriške postaje. V svojem govoru je naglasil, da so se ponesrečili nemški poskusi, da bi zagotovili svojemu letalstvu premoč tudi podnevi. Ti poskusi so bili za sovražnika zelo dragi. Nato je govoril o nemških pripravah za napad na Anglijo. Od Biskajskega zaliva pa do Norveške so zbrane nemške ladje, ki se od pristanišča do pristanišča prebijajo v Doversko ožino pod varstvom težkih topov, ki so jih postavili Nemci ob obrežju. Za vsemi temi ladjami pa so pripravljene velike čete, da se vkrcajo in da nastopijo nevarno vožnjo čez morje. Ne vemo, kdaj bodo Nemci poskusili vdor, morda ga niti ne bodo. Na vsak način pa ne bodo smeli več dolgo odlašati in zato je Churchill prepričan, da bo prihodnji teden usodne važnosti za angleško zgodovino. Vsak Anglež in vsaka Angležinja morata zato biti na svojem mestu! Naše vojno ladjevje je zelo močno, je nadaljeval Churchill, naše letalstvo je močnejše kakor je bilo kdaj koli. naša obala pa je utrjena in zasedena z odlično opremljeno vojsko. Sedanje kruto bombardiranje Londona je le del nemškega načrta za

vdor v Anglijo. To bombardiranje naj demoralizira londonsko prebivalstvo. Kdor pa tako računa, slabša pozna angleškega duha in žilavost Londončanov. Ravno to bombardiranje je vžgalo plamen, ki bo gorel še dolgo, ko bo vsa od tega bombardiranja nastala škoda že popravljena. Anglijo čaka težka preizkušnja. Ves svet, ki je še prost, občuduje junštvo Londončanov. Nato je Churchill izrekel svoje priznanje gasilcem, letalcem, mornarjem in vsem vojakom. Naj se vsi ti zavedajo, da je za njimi ves narod, ki se ne bo pustil streti in naj pride kar koli.

Po ameriških informacijah bo Hitler napad na Anglijo odložil, ker upa, da bo mogel že z zračnimi napadi popolnoma streti odpor Anglije. Če se pa to ne bo posrečilo, bodo megle v oktobru in novembru olajšale pristank čet v Angliji. Napad da bo izvršen v prvi vrsti z oporišča na Norveškem.

Nemci se poslužujejo pri napadih na London nove taktike. Najprej vržejo posamezna letala na raznih krajih bombe, ki povzročajo požare in ti služijo nato drugim letalom kot kazala za napade.

Londonski dopisniki ameriških listov trde, da hoče doseči Goering s sedanjimi napadi na London: 1. povzročiti paniko med prebivalstvom zaradi neprespanih noči, 2. uničiti čim večje število prometnih križišč in sredstev, uničiti vodovode, plinske naprave in elektrificirane ceste in 3. onesposobiti britanske zračne sile za boj z uničenjem čim večjega števila letališč, tvornic za letala in skladišč pogonskih sredstev. »New York Herald Tribune« dostavlja k temu, da je 1. namen zelo težko dosegljiv, ker povzročajo bombe na stanovanske hiše največje ogroženje londonskega prebivalstva, ostali dve točki pa da ne prideta še v poštev, ker na vsak nemški udarec odgovarjajo s protudarjem britanske zračne sile.

V Berlinu pa so mnogo bolj optimistični ter so mnenja, da bo morala Anglija kapitulirati že samo zaradi silovitih zračnih napadov. Berlinski listi pišejo, da je Londonu namenjena ista usoda kakor Varšavi.

»Völkischer Beobachter« piše, da se sedaj bje samo bitka za London, po tej bitki pa pride bitka za Anglijo.

Kakor so stopnjevali Nemci svoje bombne napade na London, so sedaj stopnjevali tudi Angleži svoje napade na Berlin in druga nemška mesta. V Berlinu je bilo od angleških bomb zadetih tudi več nemških kulturnih spomenikov. V Londonu pa je padla bomba tudi na kraljevo palačo, vendar pa ni bil nihče ranjen. Nemci se pripravljajo, da bodo začeli metati tudi 500 kg težke bombe, katerih aleksijski radij sega menda na 1 km daleč.

Angleži so močno okrepiли zračno obrambo Londona in dosegli v tem tudi že prve uspehe.

Gayda piše v »Giornalu d'Italia«, da se sicer pri Angležih že čutijo znaki utrujenosti, vendar pa je treba računati s tem, da bo vojna še huda in težka. Angleži vedo, da je na kocki vse in zato bodo napeli vse sile, da vzdrže. Upajo tudi na pomoč Združenih držav Sev. Amerike, toda to pomoč bo morala Anglija zelo drago plačati, ker jo bodo Amerikanci izpodrinili iz vseh tržišč.

Italijanska letala so bombardirala Tel Aviv ter je bilo pri tem ubitih 112 ljudi, med njimi 7 Arabcev.

Italija ima v Libiji zbrane tri armade. Angleži menijo, da bodo italijanske čete začele v kratkem napad na Egipt.

V francoskem Maroku je bilo aretiranih več francoskih oficirjev, ker da so delali proti vladi v Vichyju.

Nerveški parlament je odstavil kralja Haakona, ker je v tujini in zato ne more izvajati svojih vladarskih dolžnosti ter pravice. Tudi norveška vlada v tujini je odstavljena. Za predsednika nove vlade je bil postavljen Ingolf Kristensen. Vladarske pravice preidejo na novo norveško vladu. Vse te spremembe so zahtevali Nemci.

Roosevelt je imel svoj prvi volilni govor, v katerem je med drugim naglasil, da si bo prizadeval Ameriko obvarovati pred vojno. USA bi stopile v vojno le, če bi bile napadene.

Združene države Sev. Amerike so odpravile svoja poslaštva v baltičskih državah.

Za novega veleposlanika Japonške v Moskvi je bil imenovan gen. Tatekava z nalogo, da zboljša japonsko-sovjetske odnose.

Republikanski predsedniški kandidat Wilky je izjavil, da vsa država brez izjeme odobrava odstop ameriških rušilcev Angliji ter pomorskih oporišč Združenim državam, toda Roosevelt bi moral ta sporazum predložiti najprej senatu v odobritev.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. septembra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je povečala za 25,8 na 2.356,2. V glavnem se je povečalo zlato v tujini, in sicer za 23,4 na 203,4.

Devize izven podloge so se zmanjšale za 64,8 na 491,1.

Vsota kovanega denarja je padla za 2,4 na 261,6.

Posojila se nadalje nazadujejo ter so pretekli teden padla za 23,2 na 1.627,5, in sicer so menična posojila padla za 26,0 na 1.447,0, lombardna pa so se povečala za 2,7 na 180,4.

Eskont bonov za narod. obrambo je narasel za 296,0 na 4.894,0.

Razna aktiva so se zmanjšala za 8,0 na 1.832,5.

Obtok bankovcev je padel za 7,5 na 12.233,5. Povečale pa so se obveze na pokaz za 229,1 na 2.410,6.

Dejanska vrednost vse podloge je izkazana s 3.770,0 ter bi po tej vrednosti znašalo skupno kritje 25-74%. Dejanska vrednost samo zlate podloge pa je izkazana na 3.300,5 ter bi potemtakem znašalo zlato kritje 22-53%.

Razna pasiva so se povečala za 5,9 na 336,8.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Za pomočnika upravnika Državne hip. banke v Zagrebu je imenovan dr. Milivoj Ivetić, dosednji pomočnik v Zagrebu dr. Martecchini pa je imenovan za upravnika podružnice v Ljubljani.

Stanje naših klirinških računov

Največja značilnost zadnjega izkaza o stanju naših kliringov je, da se je dolg Nemčije zmanjšal za 18,8, naš dolg Italiji pa za 8,0 milijona din. Gibanje klirinških računov kažejo naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi	8. 9.	31. 8.
Bolgarska din	4,00	3,36
Nemčija RM	3,19	4,47
Češko-Moravska Kč	2,83	6,70
Turčija din	4,79	5,81
Francija fr. fr.	2,40	2,42
Franc. kol. fr. fr.	2,57	2,57
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi		
Belgija belg	1,33	1,33
Italija din	21,20	29,24
Madžarska din	14,59	9,86
Poljska din	18,89	18,89
Romunija din	7,00	7,07
Slovaška Ks	23,55	16,25
Nizozemska fl	0,03	0,02

Zunanja trgovina

Zaradi priključitve severne Transilvanije k Madžarski je stopila naša Narodna banka v stik z Madžarsko narodno banko zaradi ureditve plačilnega prometa s priključeno Transilvanijo. Kakor se poroča, se bo sedanji dogovor o plačilnem prometu razširil tudi na Transilvanijo.

V trgovinskem ministrstvu je bila konferenca z zastopniki naših luščilnic riza zaradi razdelitve kontingenta, ki ga bomo uvozili iz Italije. Ker so se luščilnice same sporazumele, kako se naj ta riz razdeli, bo najbrže sprejet njihov predlog, da jim Prizad tudi prepusti uvoz riza iz Italije. Gre za uvoz 20.000 ton riza, od katerega bo neoltučenega 16.000 ton.

Bolgarska vlada je dovolila, da se izvozi v SSSR 1000 ton riza. Sploh se v zadnjem času opaža močno oživiljenje trgovine med Bolgarsko in SSSR.

Bolgarska je letos pridelala zelo mnogo paradiznikov. Ze dosedaj je izvozila 7-32 milijona kg svežih paradiznikov. Tudi paprika je do bro obrodila ter je mogla izvoziti Bolgarska letos že 1 milijon kg paprike.

Deževje je v zadnjih dneh napravilo veliko škodo v Turčiji. Ena šestina grozdja in ena petina fig je uničena.

Madžarska je odstopila neki nemški skupini izkoriščanje in raziskovanje petrolejskih polj v vsem južnovzhodnem delu Madžarske, in sicer od Donave do romunsko-jugoslovanske meje. Madžarska pa je sebi zagotovila del proizvodnje, poleg tega je domačemu madžarskemu trgu zagotovila prvenstvo pri nakupu tega petroleja.

Nova trgovinska pogodba je bila podpisana med Švedsko in Finsko. Pogodba velja za pol leta. Švedska bo dobavila Finski železa, železnih

izdelkov ter raznih rud za 50 milijonov švedskih kron.

Anglija bo mogla letos mnogo manj uvoziti sadja in povrtnine, ker je dobivala večino tega blaga iz držav, ki so z njo v vojni ali s katerimi je trgovina pretrgana. Tako je dobivala Anglija paradiznike iz Italije in Madžarske, čebulo iz Nizozemske in sredozemskih dežel, limone iz Italije itd.

Angleška statistika izkazuje prvič nazadovanje izvoza premoga. V prvih sedmih letošnjih mesecih je

v primeri z lanskimi izvoz premoga nazadoval po vrednosti za 23 na 20 milijonov funtov.

Trgovina med USA in Anglijo se je letos zelo povečala. USA so izvozile v juniju v Anglijo blaga za 19-5 milijona funtov, kar je rekordna višina. Anglija pa je izvozila v USA za 3 65 milijona funtov, za 1-1 milijona funtov več ko v maju.

Izvoz ameriških filmov v Evropo je v prvi polovici 1940 zelo nazadoval. Lani je bilo izvoženih 2866 filmov, letos pa samo 1657.

Tekoča goriva in naša gospodarska osamosvojitev

Referat tainika dr. I. Pustiška na občnem zboru Zveze trgovskih združenj

Zakaj se ne odkrije pri nas nafta?

K temu pregledu bi samo pripomnili, da res vsi znaki kažejo, da so v naši državi močni izviri nafte. Ker se pa nič ne odkrije, se v javnosti že dolgo govori, da imajo nekatere družbe koncesijo samo za to, da nič ne odkrijejo. Tako je v februarju lanskega leta zapisal ugledni beograjski gospodarski list »Privredni Pregled« to-le:

»Ze prva leta po svetovni vojni se je ustanovila pri nas velika tuja petrolejska družba s sedežem v Zagrebu, ki naj bi odkrivala in izkoriščala ležišča nafte. To podjetje je vzelo v zakup tudi nekatera zemljišča, za katera se je mislilo in se še misli, da bi v njih mogla biti nafta. Previdno se je celo nekaj raziskovalo. Toda leta so potekala in nikdar se ni nič odkrilo.

Ali se pa ni hotelo odkriti? Nekateri strokovnjaki tudi v resnici trde, da je bila ta družba ustanovljena samo za to, da se ne bi nič našlo, kajti vendar ne bo družba, ki ima ogromen zaslužek od uvoza nafte v našo državo, ustvarila sebi konkurenco! Izplačalo se je — tako se govori —, da se plačuje tudi precej velika rezija, samo da se prepreči nastanek naftine industrije v naši državi...«

»Sedaj je v vprašanju nafte nastala pri nas nova situacija. Našla se je neka nemška finančna skupina, ki kaže resno namero, da začne ali sama ali pa v sodelovanju z našimi podjetji pridobivati v naši državi nafto, ker je prepričana, da se ta v naši državi nahaja. Prvi rezultat tega je bil, da se je za stvar zopet začela zanimati tudi ona angleška petrolejska družba, ki je že prej delovala in raziskovala naša ležišča nafte. Ali morda ta družba sedaj resno misli, da odkrije v naši državi virec nafte, ali samo hoče ovirati drugo družbo? Kakšna jamstva more dati ta družba, da bo res začela pridobivati v naši državi nafto? To so vprašanja, ki vso našo javnost prav zelo zanimajo, ker nam pač mora biti na tem, da svoja ležišča nafte izkoriščamo in da postanemo glede tega važnega pogonskega sredstva neodvisni od tujine.«

Danes je poteklo eno leto in pol po tem članku, pa smo v pridobivanju nafte prav na tem, kjer smo bili lani.

Kamor pobrskaš v tekoča goriva, povsod naletiš nekaj gnilega, povsod naletiš na tuj kapital in seveda tudi na naše ljudi, ki se mu prodajajo, nekateri za majhen, nekateri za malo večji denar.

Skrajni čas je, da začnemo z vsemi silami delati za gospodarsko osamosvojitev tako v izsledovanju in pridobivanju, kot tudi v predelavi in v trgovini s tekočimi gorivi.

Za borbo za to osamosvojitev je treba složnih naporov vseh gospodarskih organizacij v državi. Treba bo zbrati mnogo domačega kapitala. Treba bo delati v skup-

nosti, kajti za ta posel so posamezniki finančno prešibki.

Pogoji za to delo so pa razumevanje, uvidenost in pomoč državnih oblasti. Zlasti velja to za upravo državnih monopolov.

Kaj treba storiti

Za prvo podlago razmaha domačih sil v tej panogi pa bi se morali izdati naslednji minimalni ukrepi:

I. V pridobivanju in izsledovanju tekočih goriv:

1. Uvede naj se najstrožje nadzorstvo nad delom družb, ki imajo pravico izsledovanja. Družbam, ki te pravice ne izkoriščajo, naj se koncesija odvzame.

2. Uprava državnih monopolov naj ponovno vložijo vse svoje napore v izsledovanje nafte v naši državi.

II. V uvozu tekočih goriv:

1. Ukine naj se vsak privilegij kartelskih družb, zlasti pa znižanja

nje carine na uvoz neprečiščene nafte.

2. Uvozna dovoljenja za trgovce v dravski banovini naj izdaja banska uprava dravske banovine.

3. Da se za uvoznike do 500 ton tekočega goriva letno ukine predpis, da morajo imeti ¼ blaga na zalogi.

III. V prodaji tekočih goriv:

1. Uzakoni naj se 10%ni bruto zaslužek pri prodaji tekočih goriv, zlasti bencinske mešanice, pri kateri naj se teh 10% računa od vsakokratne prodajne litrske cene bencinske mešanice; cene naj bodo maksimirane na debelo in na drobno.

2. Zmanjša naj se najmanjša količina bencina in špirita, ki se sme naenkrat mešati.

3. Mešanju špirita z bencinsko mešanico lahko prisostvuje krajevni finančni organ, kar je cenejše, kot pa, če pride finančni organ iz Beograda.

4. Potrebni špirit za mešanje naj se da iz najbližje tovarne špirita tako, da so prevozniki stroški res najmanjši.

5. Čas prodaje naj se prilagodi banovinskim uredbam o zapiranju in odpiranju trgovin.

6. Imenuje naj se v odbor za določanje cen tudi predstavnik Osrednjega odseka trgovcev s tekočimi gorivi in naj se Osrednji odsek povabi na vse širše ankete in seje glede tekočih goriv.

7. Kartelskim rafinerijam naj se ne dovoli poslati nobene nove črpalke, niti ne prevzem po komer koli.

S temi ukrepi bi zopet oživela domača trgovina s tekočimi gorivi.

(Konec.)

Teden Rdečega križa od 15. do vštete 21. septembra

Po čl. 42. točka 11. zakona o društvu Rdečega križa je en poln teden v letu posvečen propagandni ideji Rdečega križa, nabiranju članov in zbiranju prispevkov v vsej državi. V tem tednu ne sme nobeno drugo društvo zbirati prispevkov, niti imeti kakšnih prireditve, marveč samo sporazumno z Rdečim križem in za Rdeči križ.

Teden Rdečega križa se prične letos 15. septembra in traja do vštete 21. septembra. Po zakonu o društvu Rdečega križa se bo v tem času pobirala za vožnje po železnici, z ladjami, aeroplanj in vsemi ostalimi sredstvi za javni promet obvezno predpisana taksa v korist društva Rdečega križa, in sicer 0'50 dinarja za vsako vo-

zovnico do 100 dinarjev, a še po toliko za vsako začeto stotico nad 100 dinarjev.

V tem času se pobira poleg rednih poštih pristojbin za vsako pismo in dopisnico v notranjem prometu posebna taksa po 0'50 din v korist RK, ki se prilepi na sami pošiljki s posebno propagandno znamko RK. Ako bi pošiljalec opustil plačanje te takse, se prepušča prejemniku, da plača to takso. Ako niti pošiljalec niti prejemnik ne plača te takse, se vrne pošiljka kot nedostavljena. Ta taksa v znesku 0'50 din se plačuje pri oddaji tudi za priporočena pisma, dopisnice, pakete (navadne in vrednostne) in brzojavke v notranjem prometu. Za pošiljke, namenjene v inozemstvo, ta taksa ni obvezna, vendar se odpošiljateljcem z ozirom na cilje društva Rdečega križa priporoča, da jo plačajo tudi za te pošiljke.

Taksa v znesku din 0'50 se mora plačevati tudi na vse vstopnice v gledališča, kinematografe in druga podobna podjetja za javno zabavo.

Sedanji aktualni dogodki in situacija na svetu so dokazali potrebo in važnost pripravljenosti Rdečega križa za izvršitev pover-

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno Rogaško mineralno vodo!

Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

jenih mu težkih in vzvišenih nalog. Razen pomoči vojni saniteti pri negi ranjenih in obolenih v vojni ima društvo Rdečega križa dolžnost, da sodeluje tudi pri organizaciji protiletalske in protiplinske obrambe prebivalstva. Zalibog so pa društvena sredstva nezadostna in v nobenem razmerju z nalogami, ki nas čakajo v primeru vojne.

Zato je potrebno, da vsi brez razlike sodelujejo pri Rdečem križu z vpisom v članstvo in da društvo v tem tednu s svojimi prispevki čim izdatneje podpro.

Beograd, septembra 1940.
Glavni odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo, v četrtek, dne 19. septembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Dobave - licitacije

Uprava zavoda »Čačak« v Čačku sprejme večje število mehanikov in preciznih mehanikov.

Direkcija drž. železnice, obči oddelek v Ljubljani sprejema do 14. septembra ponudbe za dobavo raznega kavčuk-materiala; 18. septembra raznega elektromateriala.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 30. septembra ponudbe za dobavo raznega okovja; 1. oktobra raznih brtev.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 16. septembra ponudbe za dobavo avtoplaščev in zračnic, portland-cementa ter mešanega in čistega bencina.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 23. septembra ponudbe za dobavo ročno kovanih ter katodnih odvodnikov; 30. septembra katodnih odvodnikov.

Hydrografski institut mornarice v Splitu sprejema do 20. septembra ponudbe za dobavo gumastih pilot-balonov.

Strojna šola mornarice Boka Kotorska sprejema do 25. septembra ponudbe za dobavo raznega okovja za okna in vrata.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 1. oktobra ponudbe za dobavo 10.000 kg koroze v zrnu in 30.000 kg ovsa.

LICITACIJE

Dne 16. septembra bo pri Upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za dobavo črne boka; 26. septembra za dobavo naftalina in paradiklorbencola in dne 28. septembra za dobavo raznih glasbenih instrumentov.

Dne 18. septembra bo pri Upravi 2. odd. Zavoda za izdelavo vojne opreme v Nišu licitacija za prodajo raznih starih odpadkov.

Dne 18. septembra bo pri Dravski delavnici v Ljubljani, Kobaridska ulica, pismena pogodba za dobavo raznih vijakov, zakovic, okovja, žice, pocinkane pločevine, prejice, smirkovega platna, karbida, čina, svinca in dr.

Dne 23. septembra bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu pismena licitacija za dobavo nafte.

Dne 21. septembra bo pri Direkciji državnih železnice v Ljubljani, soba št. 213, ofertna licitacija za nabavo terapične rentgen aparature za Centralno ambulanco državnih železnice v Ljubljani.

Dne 26. septembra bo pri Centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija 3 garnitur električnih stresalk za premo; 11. oktobra naprave za zasipavanje odkopa in za dobavo univerzalnega bagra.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobji in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Davčni svetovalec

Taksna dolžnost blagajniških blokov

G. F. L. v K. — Vprašanje: V svoji trgovini izdajam za kupljeno blago blagajniške bloke, iz katerih so razvidne vrste blaga, količina, cena in plačani znesek. Čul sem, da ponekod zahteva finančna kontrola, da se taki blagajniški bloki kolkujejo.

Odgovor: Blagajniške bloke je kolkovati kakor račune. Za račune se namreč smatrajo tudi listine namenjene prodajalcu, če na njih ni navedeno ime kupca. Celo zneska ni treba, da račun navaja, dovolj je, da se iz podatkov, ki so navedeni, more izračunati znesek, ki se mora plačati. Bloki, kakor se pri nas navadno izdajajo v trgovinah, so brez nadaljnjega zavezanosti kolku kakor računi, ker imajo vse znake računov. Le ako se glasi tak blok za znesek izpod 50 din, ga ni treba kolkovati, kajti izpod tega zneska so tudi računi prosti kolka. Blok ni treba kot račun taksirati le v primeru, da od njega stranka ničesar ne dobi, ker v tem primeru služi blok samo za notranji promet (rači nadzorstva pri prodaji blaga).

Ali se smatrata dva zlepljena lista računa za eno polo

G. P. F. v K. — Vprašanje: Od svojega dobavitelja sem dobil račun, ki sestoji iz dveh listov, ki sta pa zlepljena tako, da vsakega predstavlja en račun. Vendar se je organ finančne kontrole postavil na stališče, da predstavlja zlepljen račun dejansko dva računa in da podlega zlepljen račun zaradi tega dvojni taksi. Ker sem v dvomu, kako naj postopam, prosim za nujno pojasnilo.

Odgovor: V enakem primeru, kakor je vaš, se je pred kratkim neka firma v L. potom Zbornice za TOI obrnila na ministrstvo za finance, da odloči, ali je stališče organa finančne kontrole pravilno ali ne. Na dotično vprašanje je ministrstvo z odločbo z dne 20. 6. 1940. št. 11977/V odgovorilo, da so deli ene pole, kateri so zlepljeni, vsebinsko pa so tako vezani, da stvarjajo eno nedeljivo polo, smatrajo za eno polo v smislu tar. post. 34. Po tej odločbi je plačati za take račune samo enkratno takso.

Prevozni stroški pri pobiranju skupnega davka ob uvozu

G. I. R. v M. — Vprašanje: Pri uvozu nekega blaga se mi je zaračunal skupni davek tudi od transportnih stroškov iz Nemčije do meje in od meje do M. — Ker so transportni stroški do meje že vsebovani v fakturi, plačam skupni

davek od enega in istega zneska dvakrat. Prosim za pojasnilo, ali je ta praksa pravilna.

Odgovor: Brez dvoma gre za kupčijo, v kateri ste kupili blago franko državna meja in ste dobili za kupljeno blago račun v globalni vsoti, ali vsaj ne tako specifičan, da bi se iz specifikacije videlo, da so transportni stroški vsebovani v celotnem faktur-

nem znesku. Ako prevozni stroški niso specifičirani v računu, se mora smatrati, da se v računu izkazana vrednost nanaša samo na vrednost blaga, zbog česar se v osnovu za skupni davek poleg carine vračunajo tudi prevozni stroški. Da se priračunanju ubranite, vam priporočam, da zahtevate od firme, od katere blago kupujete, specifičan račun.

Nova važna knjižica za gospodarstvenike

III. zbirka dodatkov k »Taksam«.

Odkar je g. Stefan Sušec, banški fin. načelnik v p., obogatil našo strokovno literaturo z večjim številom skrbno prirejenih in z obširnimi komentarji opremljenih knjig iz finančne in davčne stroke, doživlja njegovo vsega priznanja vredno delo usodo znanega reka, da ni nič trajnega na svetu. In res je ravno snov njegovih knjig tako tesno povezana z valovanjem našega gospodarskega življenja, da se vsak njegov utrip neogibno odraža tudi v normah, ki vsemu gospodarstvu urejajo nadaljnji potek in razvoj.

Tako je g. Sušec n. pr. 1. 1936. izdal svojo z velikim trudom, vestnostjo in znanjem strokovnjaka sestavljeno knjigo »Takse«. Že naslednje leto pa so bili taksi predpisi tako znatno spremenjeni, da je moral izpopolniti svojo knjigo s posebno (I.) zbirko dodatkov. Toda zahteve našega fiskalnega gospodarstva so komaj leto zatem povzročile nove spremembe v taksih predpisih, ki jih je vestni prireditelj »Taksam« zbral in izdal v II. zbirki dodatkov. Zdelo se je, da bo snov zdaj popolna, vendar pa so dve leti kasneje povsem predrugačne razmere zahtevale novih virov državnih dohodkov. Posledica tega so bile med dr. tudi nove dopolnitve veljavnih taksih predpisov.

Knjiga »Takse« bi izgubila vrednost zanesljivega priročnika, ako bi se ne izpopolnila tudi s temi spremembami. Tako je izšla prav te dni »III. zbirka dodatkov k »Taksam««. S tem zvezkom je vsa taksa snov, ki jo obsegajo knjige »Takse« in njena oba prejšnja dopolnilna zvezka, zopet osvežena in znova zanesljivo uporabna.

G. Sušec bo s svojim najnovejšim delom brez dvoma zelo ustregel vsem imetnikom »Taksam« s I. in II. zbirko dodatkov, saj je tudi ta, 76 listov obsegajoča knjižica — kakor prejšnji dve — prirejena na enostranskem tisku, ki omogoča izrezanje besedila in njegovo uvrstitev na označeni strani knjige »Takse«, kamor spada.

»III. zbirka dodatkov k »Taksam«« se naroča po din 28— (brez poštnine) pri g. Stefanu Sušcu, Ljubljana, Beethovnova ul. 15/III, dobi pa se tudi v vseh knjigarnah.

Iz trgovske prakse

Vljudni prodajalci

Prodajalka modne trgovine streže starejši dami. Bili sta skoraj gotovi, ko vstopi v trgovino mlad gospodič. Prodajalka je takoj pustila svojo kupovalko ter pozvala učenko, da postreže damo, sama pa se je začela razgovarjati z mladim kupovalcem, ki je kupoval kravato. Zapuščena dama je osuplo gledala in na vprašanje učenke, kaj želi, je kratkoma rekla hvala in odšla.

Podoben primer se je dogodil v neki drugi trgovini, kjer je poslovođa stregel odjemalca. Vstopil je pa v prodajalno neki »ravnatelj« in poslovođa je prvo stranko brez vsake besede pustil in začel streči novodošlemu ravnatelju.

Danes je veliko trgovin in kupovalec ali kupovalka gre prihodnjič pač v trgovino, kjer ne bodo zapostavljeni za drugimi kupci.

Poglej, kaj podpišeš!

Neki potnik je skušal povečati svoj konsum in svoj zaslužek s tem, da je namesto tucetov pisal groše, kar je pač veliko več. Obiskoval je krojače in šivilje. Nekatere stranke so se pritožile pri firmi, toda ta se ni ozirala na pritožbe, ampak je pritožnike zavračala sklicujoč se na naročilo. V stolpec za količino je potnik zapisal le število in ob podpisu je motil stranke z gibčnim jezikom in potem izpolnil stolpec z groši. Omenim pa, da ta potnik ni bil nič človek, ampak iz rodu izvoljenega ljudstva. Zato pogledaj, kaj podpišeš!

Več previdnosti

Nekemu trgovcu sem toplo priporočal, naj s primernimi oglasi v strokovnem časopisu opozarja odjemalce na svojo trgovino. Nalo mi je rekel, da je že oglaševal, toda na svoje oglese je dobil več

naročil od kupcev, pri katerih je nazadnje izgubil.

Kdor z oglasi opozarja na svojo firmo, mora računati tudi z vprašanji in naročbami odjemalcev, ki ne zaslužijo nobenega zaupanja ter skušajo kjer koli dobiti blago. Previden trgovec se natančno informira o vsakem neznatem naročniku. Kdor izvršuje naročbe brez informiranja, bo marsikateri

naročil od kupcev, pri katerih je nazadnje izgubil.

Mnogo je takih trgovcev, ki pravijo, da nimajo časa pa zaradi pomankanja časa marsikaj prezrejo, pozabijo in zamudijo. Posebno pa jim primanjkuje časa za trgovskega potnika ali zastopnika, da bi poslušali njegovo ponudbo ali pogledali vzorce. Vsi vemo, da trgovski potnik ali zastopnik ne potuje radi zabave, ampak zaradi zaslužka in kupčije. Vsak resni in poklicni trgovski potnik se trudi, da prinaša dobro blago in ugodne cene in pogoje in da koristi svojem odjemalcu. Poklicni trgovski potnik prav dobro ve, da si le z dobro postrežbo omogoči zadostno prodajo. Zato pa škoduje trgovcu, kateri nima časa za potnika ali zastopnika, ne samo temu, ampak tudi sebi. Večkrat bi dobil pri potniku ali zastopniku kako praktično novost, ki bi jo lahko in z dobrim dobičkom prodal; večkrat bi napravil priložnostno kupčijo po ugodni ceni. Vemo, da marsikaterikrat ima prodajalec s seboj kako partijo ali vrsto blaga po ugodni ceni in jo skuša tudi tako prodati. Ako pa trgovec nima časa za take ponudbe, seveda ugodno ne kupi!

Nima časa, da bi si naročil svoj stanovski list in da bi ga prečital in pogledal. Nima časa in ne zdi se mu vredno, da bi pregledal oglase ali došle cenike in prospekte, ampak vrže vse kar v

račun izgubil. Ako izgubi denar, ni kriv tega oglaš ali časopis, ampak neprevidezni trgovec.

Nekatere premoti lepi papir s še lepšo glavo, pisalni stroj itd. Stari praktiki pravijo, da čimvečja in lepša je glava na papirju, manj je denarja v blagajni. V koliko je to mnenje praktikov pravilno, ne morem reči.

Nima časa

koš. Nima časa, da bi s preudarkom in natančno napisal naročbo. Nima časa, da bi si ogledal izlože konkurence. Nima časa, da bi si v nedeljo privoščil zraka in sonca, pač pa ima časa, da se vsede v kavarni h kartam in si ubija živce in pamet.

Trgovec ne sme nikdar reči, da nima časa. Nasprotno, vedno mora imeti čas, ako ga obišče potnik solidne firme, vedno mora imeti čas, ako mu more tak potnik nuditi blago ali praktične novosti po ugodni ceni. Vedno mora imeti čas, ko sestavlja naročbo. Ta naj bo vedno pismena. Nedelje in praznike naj ima čas, da si privoščiti sebi in svoji družini izlet v prosto naravo in se navžije svežega zraka in zlatega sonca, ter si okrepi živce in glavo za delo v prihodnjem tednu. Kdor neprestano tiči za pultom ali v svoji zatohli pisarni, ubija samega sebe, zmanjšuje svojo storilno sposobnost in zmanjšuje količino in vrednost storjenega dela. Šest dni posveti svoji trgovini, sedmi dan, nedeljo pa sebi in svoji družini! Trgovec mora biti tudi človek in oče svoji družini!

Poročajte redno Trg. listu

O vseh važnejših gospodarstvenih dogodkih vašega kraja

Ta nauk nam tudi jasno pove, zakaj moramo svoje uslužbence dobro izobraziti. Sijajni oficirji še ne naredo dobre vojske. Tudi veliki topovi in častihlepni načrti ne.

Če hočemo povzdigniti poprečno kake organizacije, moramo povzdigniti povprečne ljudi, ki je iz njih ustanova sestavljena.

ŠESTNAJSTI NAUK.

Trgovina stremi po zedinjenju.

Kolikor moremo sploh s svojim šibkim duhom razumeti, vidimo, da vladata v vsemirju dva velika zakona: **privlačnost in odbojnost**. Ta dva zakona spoznavamo v ustvarjanju in uničevanju, v procvitanju in propadanju, v življenju in smrti.

Ko doseže rastlina ali planet višek, se njune zmognosti pomnože. Razvijajo se nove sposobnosti. Oba si prizadevata, da postaneta središče vzajemno delujočih sil.

Kakor hitro sta rastlina ali planet dosegla najvišjo stopnjo izpopolnitve ali sta dobila usoden udarec, prične ta oba razpadati. Posamezni deli odpadajo. Njena življenjska sila pojema. Rastlina omahne na zemljo, iz katere je bila vzklikla, planet pa trešči v sosedno sonce.

Istim večnim zakonom je podvržena trgovina. Toliko da zvevete v narodu, že teži za razdelitvijo v stroke in organizacije. Spretnost in tehnični pomočki se razvijajo; umetnost skupnosti in sodelovanja se širi: vsa dežela je kakor nekakšen »Rotary club«, nekakšna organska samopomoč. Ako pa zajde narodno gospodarstvo v nezdruge prilike, prične razpadati podjetja v majhne enote. Te enote se premikajo počasneje in se povračajo v fosilno stanje, dokler ne dobe zopet tiste preproste oblike, iz katerih so bile izšle.

* »Rotary club« je po vsej Ameriki razširjena trgovska organizacija, kjer razpravljajo o sredstvih za povzdigo trgovine. Na sestankih nosijo člani male ščitke z imenom in vrsto trgovine, po katerih se med seboj poznajo. Tudi v Ljubljani imamo že »Rotary club«. — Opomba prevajalca.

H. N. Casson:

Business

(Prevedel Ivo Zor)

Le neusmiljena, resnična poprečina pokaže pravi rezultat. V tem tiči uspeh marsikaterega omejenega, a pridnega delavca in neuspeh toliko genijev. V trgovini zmaguje le trden človek, ki se čvrsto drži svojega načrta, nikakor pa ne tisti, ki frfota okoli kakor metulj.

In prav v tem se razlikujejo trgovci od zastopnikov učenih poklicev. Pri zdravniku, pravniku ali inženirju vplivajo posamezni uspehi na razvoj njegove kariere; če ne posreči zdravniku uspešno operirati kakega kralja, se mu je tisti mah zasmejala sreča za vse življenje.

Dobiček pri trgovini se pa ne naredi kakor velik sloves. Ta izvira iz spretnega in modrega vodstva trgovine, veliki sloves pa iz uspešne ponazoritve in javnega mnenja. Večkrat pa ta dva pojma zamenjavajo.

Da popravimo neugodno poprečino, moramo ojačiti vse šibke točke. Najboljša politika trgovinskega vodstva je tista, ki se ne ukvarja z že urejenimi zadevami, ampak s stvarmi, ki niso čisto v redu.

Če podjetje v svojem razvoju zastane, je to znak, da ima v vodstvu preveč nazadnjakov. Pospeševati se mora od zadnjega konca. Nazadnjake je treba dregati ali pa spraviti iz hiše. Počasneje je treba vzgajati, zakaj oni zavirajo napredek. To je tisti večni problem, ki se morajo z njim vodstva podjetij boriti.

V nobeni točki ne smemo biti ranljivi. Paziti moramo na svoje slabosti. Vselej jih moramo opaziti sami prej kakor sovražnik, je bilo eno izmed znamenitih pravil Napoleona v njegovem vojskovodstvu.

Skoraj v vsaki organizaciji imajo »obupni oddelek«, ki muči ravnateljstvo. Očividno je to zlo potrebno, slabša pa poprečino. Tak oddelek je glavni stan vse potrate; večinoma pravijo, da je neozdravljiv, pa ga pustijo lepo na miru.

Prva dolžnost vsakega poslovođa je, da spravi ta oddelek v red. Če ni drugače, naj za nekaj časa pusti

18

druge in naj posveti vso svojo spretnost samo temu »obupnemu oddelku«. Dostikrat se lahko leto in dan trudi z njim. Bilanca mu bo v največje zadoščenje.

Na ta naš petnajsti nauk moramo neprestano opozarjati svoje uslužbence. Pridni bodo iz njega črpali samozavest, počasneji pa bodo dobili nov pogum. Ta izrek mora viseti kakor Damoklejev meč nad glavami listih uslužbencev, ki se vzdržujejo na svojem mestu le na ta način, da se samo zdaj pa zdaj izkažejo.

Zadovoljiva poprečina se da v organizaciji na tri načine doseči:

1. s tem, da izboljšamo najslabše oddelke;
2. s tem, da zahtevamo dnevna poročila, kjer je to mogoče;
3. s tem, da vzbujamo duha lojalnosti in smisel za skupno delo.

Andrew Carnegie je bil eden izmed prvih modernih trgovcev, ki je spoznal važnost tega nauka. Zato so tudi delale njegove tvornice noč in dan, pa tudi v nedeljo. On ni poznal padanja poprečine. Zato je uvedel sistem dnevnih poročil in izpremenil svojo jekleno industrijo v pravo tekmovalstvo. Zdaj vemo, na kakšen način je dosegla »Carnegie Steel Company« v enem samem letu 40.000.000 dolarjev dobička.

Delo mora biti urejeno in enakomerno. Nikdar ne sme valoviti ali sunkoma napredovati. Trgovec ne sme biti muhast kakor umetniki ali primadone. V trgovini mora človek delati tudi tedaj, kadar bi rajši igral partijo golfa. Naj se zgodi kar koli, on mora ostati ob ojesu.

Zakaj najemnina teče kar naprej, obresti tudi; plače in mezde je treba prav tako neprestano izplačevati. Bančnik ima večsilih lahko moratorij, trgovec nikdar.

Neusmiljeno gredo dolgov svoj pot. Dan za dnem prihajajo bliže, nobeno razpoloženje jih ne premoti, ne izpremenljivi so in trdi in strašni.

Zato moramo delati, kakor da je vsak dan kritičen in se ne smemo zadovoljevati s tem, kar smo že naredili. Za vsak posamezni dan si moramo zasnovati trden in stalen delovni načrt.

Trgovinski register

Vpisali sta se naslednji tvrdki:

Jos. Köhler, lastnica Roza De-Iacorda, trgovina z mešanim blagom na drobno, Ljubljana.

»Santos«, družba z o. z. Maribor. Obratni predmet: nakup in prodaja gostiln, kavarn in penzionov. Osnovna glavica v višini 500.000 din je vplačana v gotovini. Poslovodja: Žiga Graf, veletrgovec v Zagrebu.

Vpisale so se spremembe in dodatki pri naslednjih firmah:

Grajsko-kofovska lesna industrija Feliks Stare. Kolovec. Izbrise se zaradi smrti dosedanja družbenica Josipina Stare. Vstopil je kot novi družbenik Saša Stare, veleposesnik v Mengšu. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: vsi sedanji družbeniki in zasebni uradnik Ernest Švajger v Preserju. Družbo zastopala po dva družbenika kolektivno. Izbrise se prokura, podeljena Ernestu Švajgerju.

Siegel & drug, družba z o. z. Ljubljana. Spremenila se je družbena pogodba. Besedilo firme odslej: **Domača lanena industrija »Platno«, družba z o. z. prej Siegel & drug.** Besedilo tudi v srbohrvaščini. Višina osnovne glavice 500 tisoč din. Od tega vplačano v gotovini 75.000 din, apport 425.000 din.

Hranilnica dravske banovine. Maribor. Izbrise se člana upravnega odbora dr. Anton Bartol in Ivan Prijatelj, vpišeta pa se trgovci Anton Macun, in župan v Košakih Franc Kirar. Prokura se je podelila pooblaščenca tvrdke Viktorju Pernetu in Ivanu Sušniku, da podpisujeta za hranilnico vsak kolektivno z enim članom upravnega odbora ali z ravnateljem prokuristom.

Prekmurska banka d. d. Murska Sobota. Prokura se je podelila Rudolfu Peterki.

Parna pilana i produkcija ljuštve robe V. Stiličević, lesna trgovina Vransko. Sedež odslej: Ojstrica, obč. Sv. Jurij ob Taboru. Obratni predmet: žagarstvo in trgovina z lesom.

Podravska družba R. Hilty & Co, Zgornja Poljskava. Obratni predmet odslej: trgovina in izvoz lesa, premoga in rude.

Vabič Vincenc, trgovina z mešanim blagom, Zalec. Obratni predmet odslej: trgovina z deželnimi pridelki, lesom in hmeljem na veliko.

Jaš in Lesjak, trgovina mešane blaga na drobno in debelo, Maribor. Javna trgovska družba se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Elektarna Zalec, družba z o. z., Zalec. Izbrise se zaradi smrti član načelstva Vilko Kukec.

Jadrane, avtobusno podjetje d. d., Ljubljana. Vpiše se član upravnega sveta Plavšič Dušan, bivši pomočnik ministra za finance v Zagrebu.

»Oleum« — industrijsko trgovsko podjetje — Tomažič Zvonimir. Obratni predmet: nakup in prodaja izdelkov iz mineralnega in vegetabilnega olja, različnih tehničnih masti, kemično-tehničnih in mineralnih izdelkov in za to potrebne ambalaže, predelava surovin in polizdelkov kemično tehnične industrije, nakup ali zakup v Ljubljani ali drugje v Jugoslaviji ležečih za obratovanje primernih nepremičnin. Zaznamuje se vpis podružnice v Zagrebu.

Strojilna, lesna in kemična industrija d. d. Polzela. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorja: Ljubomir Djinovski, ravnatelj v Ljubljani in Zlatko Petrovič, ravnatelj v Dolu pri Ljubljani. Vpiše se izbris vseh članov upravnega sveta, in sicer: Laze Lagjevič, Svetislava Jovanovič, Ljubomir Djinovskega, dr. Milana Koruna, Iva Bezjaka in Zlatka Petroviča.

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

Jos. Köhler, družba z o. z. Ljubljana, zaradi končane likvidacije.

Laurič Ivan, trgovec na Vranskem, trgovina z mešanim blagom — zaradi smrti lastnika.

Mehanična tkalnica E. Klein, k.

d., Limbuš, ker je bila razdeljena vsa konkurzna masa.

»Fenix«, tovarna gornjih delov za čevlje, družba z o. z. v likvidaciji, Celje — zaradi izvršene likvidacije.

Anton Kolenc nasl., Celje — zaradi opustitve obratovanja.

Položaj na nordijskim lesnem trgu

Od nemške zasedbe dalje sta Norveška in Danska glede lesnega izvoza popolnoma ali deloma odrezani od tujih tržišč. Švedski lesni izvoz je skoraj v celoti usmerjen v Nemčijo. Dosedaj so bile sklenjene kupčije že za 250 tisoč standardov, kar je znatno več od prejšnjega izvoza. Pred vojno je znašal nemški delež pri švedskem lesnem izvozu samo povprečno 5% vsega izvoza.

Največji izvoz je bil l. 1937., ko je Nemčija uvozila 82.000 standardov lesa ali 10% vsega švedskega lesnega izvoza. Sedaj se je nemški uvoz potrojil. Švedski izvozniki pa so morali pristati na znižanje cen, in sicer povprečno po 20 švedskih kron pri standardu. Kupčije, ki so bile sklenjene v juniju in juliju, so bile sklenjene po še bolj znižanih cenah. Trenutno je izvoz v Nemčijo neznan, ker je predvideni kontingent že izčrpan. V švedskih strokovnih krogih pa upajo, da bodo na jesen dogovor-

jeni novi dodatni kontingenti. Finska je prodala Nemčiji v letu 1940. približno 200.000 standardov lesa.

Skandinavske države se sedaj zlasti zanimajo za lesne trge v Danski, Belgiji in Nizozemski, kjer so bile potrošene velike zaloge lesa in kjer je potreba po lesu zelo velika in nujna. Izvoz v te države pa še vedno ovirajo razne plačilne težkoče, a tudi prevozne. Nizozemska je bila pred vojno eden glavnih kupcev švedskega lesa. Na švedskem upajo, da se bo v prihodnjih tednih vendar mogla obnoviti stara zveza z nizozemskim trgovom.

Na trgu s celulozo in lesno maso je položaj še popolnoma nejasen. Švedska je sicer mogla povečati svoj izvoz celuloze v Nemčijo, vendar pa je splošni položaj za celulozno industrijo izredno neugoden, ker so glavna tržišča še vedno zaprta.

Zborovanje gostilničarjev v Laškem

V sredo dopoldne je bil v Laškem občni zbor Zveze gostilničarskih združenj, ki se ga je udeležilo nad 200 delegatov, ki so zastopali 40 organizacij. Občni zbor je vodil predsednik Ciril Majcen, ki je po otvoritvenih formalnostih in pozdravu gostov predlagal vdanostno brzojavko kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu ter pozdravne brzojavke predsedniku vlade Cvetkoviću ter ministrom dr. Korošcu, dr. Šuteju in dr. Andreju, banu dr. Natačenu in predsedniku vseh državne zveze Vladi Bogdanoviću iz Skoplja. Vsi predlogi so bili z aklamacijo sprejeti.

Predsednik Ciril Majcen je nato podal temeljito predsedniško poročilo, v katerem je navedel vse glavne težkoče, ki ovirajo gostilničarje v njih poslovanju. Tu je treba predvsem omeniti plačevanje trošarine, davčna vprašanja itd. Posebej je poudaril predsednik Majcen potrebo izvedbe sanacije hotelske stroke, ker je to vprašanje tudi važno za naš tujski promet. Nato je govoril o tujskem prometu in zlasti omenil težave, ki so nastale zaradi prehrane prebivalstva. Tudi za kmetijske proizvode se morajo določiti maksimalne cene. Vprašanje prehrane prebivalstva se mora takoj urediti.

Predsednik je končno omenil še razpust Zbornice za TOI in naglasil željo, da ostane gospodarska institucija, ker zahtevajo to stanovski interesi. Poročilo so sprejeli zborovalci z odobravanjem. Sledili so pozdravi zastopnikov oblasti, nakar je zvezni ravnatelj Peteln podal obračun za lansko leto, ki izkazuje 182.806 din dohodkov in 170.099 din izdatkov. Premoženje Zveze je naraslo na 170.000 din. Jernej Jelenič je nato predlagal razrešnico odboru ter je bila ta soglasno sprejeta, enako tudi novi proračun in nova pravila Zveze. Občni zbor je nato sprejel soglasno naslednjo

resolucijo:

Gostilničarji dravske banovine, zbrani po svojih delegatih na VII. rednem občnem zboru Zveze združenj gostilničarskih obrti v Laškem so soglasno sklenili:

1. Gostilničarji naprošajo kraljevsko bansko upravo, da skliče

ji že ponovno javno podani zahteve, da se prepove nadaljnja prodaja navadnega vina v tkzv. originalno zaprtih steklenicah v trgovinskih obratovalnicah, ker takšno prodajo zelo pogosto zlorablja v šušmarske namene.

5. Gostilničarji z ogorčenjem ugotavljajo, da vprašanje ponovne uvrstitve zadolženega majhnega podeželskega gostilničarstva pod kmečko zaščito še zdaj ni urejeno kljub obljubam na pristojnih mestih.

6. Gostilničarji prosijo finančno in trgovinsko ministrstvo, da izdala potrebne ukrepe za zaščito prezadolženega hotelirstva, in sicer po predlogih, ki so jih že ponovno dale Zveza gostinskih združenj in trgovinske zbornice.

7. Gostilničarji prosijo prosvetno ministrstvo, da prilagodi višino avtorskih pristojbin za izvajanje glasbenih komadov v gostinskih obratih današnjim težavnim gospodarskim razmeram primerno.

8. Zaradi stalno naraščajoče draginje in pomanjkanja zadostnih količin življenjskih potrebščin apelirajo gostilničarji na pristojna oblastva, da takoj odločno uredi pravilno preskrbo in razdelitev redne, zadostne in cenene hrane prebivalstvu. Za doseg tega zlasti priporočajo ugotovitev oziroma določitev cen kmetijskim proizvodom in racioniranje najvažnejših življenjskih potrebščin.

Ker se v gostinskih obratih oskrbuje s hrano precejšen del domačega prebivalstva in tujcev, pozivajo gostilničarji pristojne

kroge, da dodeli gostinskim obratom za prehrano teh oseb zadostno količino živil. Gostilničarji z obžalovanjem ugotavljajo, da je nezadostna dobava najvažnejših življenjskih potrebščin imela neugodne posledice zlasti v turističnih krajih, ker so obrati pogosto ostali brez sladkorja, olja, moke in drugih važnih živil.

9. Gostilničarji z obžalovanjem ugotavljajo, da pristojni tudi letos iščejo pri odmeri pridobnine in davka na poslovni promet pri gostilničarskem sloju izdatnejših žrtev kakor pri drugih gospodarskih krogih. Gostilničarji so torej kljub današnji težki krizi močnejše obdačeni, kakor pa bi smeli biti v sorazmerju z obdačenjem prometa v drugih gospodarskih panogah. Gostilničarstvo upravičeno zahteva popolno davčno izenačitev.

10. Gostilničarji dravske banovine izjavljajo slovesno, da vztrajajo v pogledu izvolitve zborničnih članov v gostinski odsek na strogo stanovskem stališču in zahtevajo, da se v Zbornici v bodoče brezpogojno izloči vpliv političnih strank. Gostinstvo bo priznalo samo tisto kandidatno listo, ki jo bodo postavile gostilničarske organizacije. Ob tej priliki poudarjajo iznova svojo stalno zahtevo, da naposled vendarle morajo v Zbornici za TOI doseči popolno enakopravnost z ostalimi sloji ter zahtevajo zaradi tega povečanje števila zborničnih članov v gostinskem odseku na 16 in podpredsedniško mesto.

Izvoz živine iz južnovzhodne Evrope

Po podatkih dunajskega zaveza za gospodarska vprašanja se od l. 1933. dalje veča iz južnovzhodnih držav Evrope izvoz živine, da je v nekaterih državah že večji ko izvoz žitaric. V odstotkih skupnega izvoza znaša izvoz živine v Madžarski 31,2%, Jugoslaviji 29,4%, Turčiji 18,6%, Bolgarski 15,7%, Romuniji 11,7 in Grčiji 3,9%.

Nemci poročajo o dobri žetvi

Iz Nemčije poročajo, da bo letošnja nemška žetev dobra. Na pristojnem mestu zagotavljajo, da bo kljub pomanjkanju delovne sile, kar je posledica vojne, žetev zelo dobra. Donos žitaric se ceni na 24,6 milijona ton, kar je samo za 2% manj, kakor je dala rekordna žetev v l. 1934. Glede letošnjega pridelka krompirja, sladkorne repe itd. še niso ocenitve

končane. Že sedaj pa se more reči, da bo tudi njih letina rekordna. Končno se zagotavlja, da rezerve hrane, s katerimi je razpolagala Nemčija ob začetku vojne, niso bile potrošene, temveč so se celo še povečale. Po teh poročilih bi torej bila prehrana v Nemčiji zagotovljena.

Trgovska nadaljevalna šola v Mariboru

vpisuje vajence in vajenke trgovskih podjetij v vse razrede prihodnje nedelje, dne 15. t. m. od 10. do 12. ure v upraviteljevi pisarni na Zrinjskega trgu 1, pritičje. K vpisovanju naj vsakdo prinese s seboj razen zadnjega šolskega spričevala in rojstnega lista tudi potrdilo šolskega odbora Združenja trgovcev za mesto Maribor o plačani šolnini in dvoje izpolnjenih rodovnic, ki so na razpolago istotam. Vsi izpiti se prične v ponedeljek 16. t. m. ob 15. uri popoldne.

Brez posebnega obvestila

Vsemogočni je poklical k sebi našo ljubo mamo, staro mamo in faščo, gospo

Marijo Kavčič roj. Rosmann

ki nam je umrla v častitljivi starosti osemdesetih let.

Tiho in mirno, kakor je živela med nami, bomo našo drago pokojnico v rodbinskem krogu spremili do groba v soboto, dne 14. septembra 1940 ob 10 dop. z Žal, iz kapele Sv. Andreja, k Sv. Križu.

Bog daj večni mir njeni duši!

Prosimo za tiho sožalje.

Ljubljana, dne 12. septembra 1940.

Rodbina
Josipa J. Kavčiča.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice **jamči** Mestna občina ljubljanska

Doma in po svetu

Angleški letalci mečejo tudi celulozne lističe, ki imajo v sredini v fosfor namočen bombaž. S temi lističi se povzročajo požari. Nemci pa trde, da povzročajo ti lističi tudi zastrupljanja in da morejo imeti uporaba teh lističev nedo- gledne posledice in da morejo pričakovati Angleži maščevanje. Kakšno bi bilo to maščevanje, ni težko uganiti, da bi se namreč začeli uporabljati strupeni plini. Angleži pa zanikajo, da bi ti lističi povzročali zastrupljanja.

V visoki starosti 93 let je umrl v Beogradu nestor srbskih zdravnikov dr. Milan Jovanović-Batut. Bil je profesor na vseh učilišču ter se je tudi uspešno udejstvoval kot pisec zdravstvenih spisov.

Po daljšem bolehanju je umrl v Ljubljani Andrej Rape, šolski nadzornik v p., odlični pedagog ter posebno znan kot mladinski pisatelj. Kot človek kremenitega značaja ter dober družabnik je imel po vsej Sloveniji veliko število iskrenih prijateljev. Slava njegovega spomina!

Ban Hrvatske dr. Šubašić je izdal naredbo, po kateri se morajo vsi spekulant v živili aretirati ter poslati na prisilno bivanje v najbolj pasivne kraje Hrvatske, t. j. v okraje Udbina, Dolnji Lapac in Prozor. Imena vseh spekulativcev bodo objavila. Vsaka intervencija v korist teh spekulativcev se najstrože prepoveduje. Pritožbe proti

odloku o prisilnem bivanju nimajo odločilne moči.

Prvi trije spekulant so bili v Zagrebu poslani v internacijo. Vsi trije so židovski trgovci.

Ljubljanska občina je maksimirala ceno krompirja na trgu na 150 din. K temu ukrepu je bila prisiljena zaradi vsakodnevnih incidentov na trgu zaradi predragega krompirja.

Zagrebski mestni svet namerava izdati uredbo o enkratnem socialnem prispevku od vseh večjih dohodkov. Po tej uredbi bi znašal ta prispevek pri dohodku do 90.000 din 5%, od dohodkov do 120.000 din 10%, od dohodkov do 240.000 15% in od dohodkov nad 240.000 din 20%. Po mnenju strokovnjakov bi mogla občina dobiti od tega prispevka 5-6 milijona din. Uredba pa je šele načrt in se bo o njej šele sklepalo. Prispevek bi se porabil za podpiranje revnega prebivalstva.

Voditelj novosadskih Nemcev so bili odlikovani z redom Jugoslovanske krone in sv. Save 3. stopnje.

Za predsednika beogradske filharmonije je bil soglasno izvoljen bivši minister dr. Voja Janjić.

Pri kolesarski dirki okoli Srbije so zmagali Slovenci ter si je priporil kraljev pokal Slovenec Peter- nelj. Uspeh slovenskih kolesarjev ter njih lepo ponašanje sta jim pridobila v vsej Srbiji odkrite simpatije.

Železniško ravnateljstvo v Zagrebu ima na razpolago kredit 72 milijonov din, da izvede decentralizacijo železniškega prometa. Glavni kolodvor v Zagrebu bo s tem zelo razbremenjen.

V splitsko pristanišče je prišel nemški parnik »Maritza«, ki bo naložil več tisoč ton boksita za Nemčijo.

Parnik »Srbine« je naložil v Splitu tri vagone kave, ki je prišla iz Dunaja v Split in ki je namenjena za Dubrovnik.

Pridelek konoplje v okolici Virovitice je letos zelo dober. Kmetje dovažajo vsak dan vozove konopljinih stebel v Virovitico na trg. Ker je povpraševanje po konoplji veliko, ima ta tudi dobro ceno ter se plačuje stot stebel po 170 din.

Kongres vinogradnikov šibenskega okraja bo 15. septembra v Šibeniku. Na kongresu se bodo določile maksimalne cene za vino.

V Križevcih, ki so znani kot eno središče svinjereje, se opaža pomankanje masti, ki se je v zadnjem času podražila od 18 na 24 dinarjev.

Rooseveltov protikandidat Wilky se je sestal z znanim veleindustri- alcem Fordom. Ko so Wilkyja vprašali, če bo Ford podpiral njegovo kandidacijo, je Wilky ironično odgovoril, da je o tem treba vprašati Forda.

Italijansko ministrstvo za korporacije je odredilo, da se mora cena kruha takoj znižati za 10 stotink pri kg.

Italijanski kmetijski minister je dobil s posebnim zakonom pooblastilo, da izda v prihodnjih desetih letih po 40 milijonov lir letno za zgraditev silosov v vsej Italiji.

Na progi Benetke-Rim je bil

izročen prometu najhitrejši itali- janski vlak, ki more voziti s hitrostjo 140 kilometrov na uro.

Veliki železniški viadukt pri La Roch sur Foron v Švici je bil po- rušen. S tem je bila pretrgana edina železniška zveza med Francijo in Švico.

Zetev na Švedskem je letos za polovico slabša od lanske. Uvedlo se bo racionaliranje vseh testenin in kruha. Zelo manjka tudi živin- ske krme ter so morali kmetje za- četi klati živino.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske bano- vine z dne 11. septembra objav- lja: Pravilnik za izvrševanje in uporabljanje uredbe o kontroli proizvodnje, uvoza in prodaje za- ščitnih sredstev proti bojnim stru- pom in posebnih sredstev za pre- prečenje in gašenje požarov — Navodilo o programu in delu zdravniških pripravnikov — Spre- membo pravilnika o terenskem delu tehničnih uradnikov in usluž- bencev oddelka za kataster in državna posestva — Spremembo in dopolnitev naredbe št. 3 o ome- jitvi prodaje tekočega goriva — Odločbo o otvoritvi V. razreda učiteljskega za učence z višjim te- čajnim izpitom srednjih šol —

Prepoved o barvanju sadnih so- kov — Odločbo o imenovanju čla- nov in namestnikov Glavnega od- bora pri glavni upravi za posre- dovanje dela v Ljubljani.

Sejmi

15. septembra: Pleterje, Trbov- lje;

16. septembra: Vinica, Rakek, Šmarje pri Jelšah, Črenšovci, Št. Janž pri Dravogradu, Loka pri Zidanem mostu, Braslovče, Sv. Le- nart nad Laškimi;

17. septembra: Št. Janž na Do- lenjskem, Ljutomer, Ormož, Ptuj, Kapele pri Brežicah, Dolnja Len- dava;

18. septembra: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje;

19. septembra: Škocijan, Smi- hel-Stopiče, Dobrna, Turnišče;

20. septembra: Stari trg pri Lo- žu, Mariboru, Sv. Vid pri Grobel- nem, Zabukovje nad Sevnico, Do- brovnik;

21. septembra: Mokronog, Rib- nica, Tuhinj, Frankolovo, Brežice, Celje, Trbovlje, Dravograd, Laško, Podčetrtek, Podsreda, Št. Ilj pri Velenju.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z a. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štra- ce, journale, šolske zvez- ke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Okrožni urad za zavarova- nje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostav- ljeni plačilni nalogi zapadli v pla- čilo. Prispevki morajo biti po- ravnani v osmih dneh po pre- jemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovan- cev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad iz- vršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Manufakturna veletrgovina na debelo in na drobno

F. Hrehorič

LJUBLJANA Tyrševa cesta 28

Obiščite

BEOGRAJSKI JESENSKI SEJEM VZORCEV od 7. do 16. septembra 1940.

Na sejmu so zastopane sledeče stroke:

Tekstilije, usnje, papir, pohištvo, glasbeni instrumenti, kovine, stroji, motorji, aparati, elektrotehnika, optika, radio, kmetijski stroji, stav- barstvo, kemija, steklo, porcelan, galanterija, prehrana, alkoholne pijače, knjige, propaganda in reklama.

Popust 50% na železnicah in ladjah.

Popust velja za odhod od 2. do všteti 16. septembra, za povratek od 7. do všteti 21. septembra.

Pri odhodu je treba kupiti cel vozni listek z rumeno golico za zni- žano vožnjo, ki potrjena na sejmišču daje potniku pravico do po- vratka z isto vozovnico, katero morate shraniti!

Obvestila: Upravi Beogradskega sejma, Beograd, Sajmište, p. fah 538. Telefona 28-526 in 28-802.

Vsaka vstopnica je numerirana. Po zaključku sejma bo žrebance kot na loteriji in lahko prinese imetniku lepo darilo. Seznam do- bitkov se objavi naknadno.

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2
Telefon 21-49

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic -- Nakazila
v inozemstvo

Stare in nove vloge izplačuje brez
vsake omejitve

Obrestovanje vlog od **4% do 5%**

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Ker je loterijski načrt preteklega 40. kola s svojimi zanimivimi izpremembami naletel na veliko odobravanje kupovalcev srečk, ker so bile skoraj vse srečke pooblaščenih prodajalcev in njihovih preprodajalcev razprodane, je Državna razredna loterija isti načrt upoštevala tudi za naslednje 41. kolo srečk.

Srečke 1. razreda 41. kola so gotove in pridejo v prodajo 12. septembra t. l. v 100.000 celih srečkah z žrebani, in sicer:

I. razreda 11. oktobra 1940.

II. razreda 12. novembra 1940.

III. razreda 13. decembra 1940.

IV. razreda 13. januarja 1941.

V. razreda od 8. februarja do zaključno 6. marca 1941. leta.

Cena srečkam za vsak razred je naslednja: cela srečka din 200.—, polovica din 100.—, četrtina din 50.—.

Skupna vrednost dobitkov v 41. kolu znaša

din 65,000.000.—

V vseh petih razredih je 7 premij, in sicer: za 2 milijona; 1 milijon; 3 po 500.000 in 2 po 300.000.

Poleg teh premij so še sledeči večji dobitki: 7 po 200.000; 16 po 100.000; 17 po 80.000; 17 po 60.000; 19 po 50.000; 17 po 40.000; kakor tudi veliko število drugih večjih dobitkov.

V najsrečnejšem slučaju mogočem spajanju premij in dobitkov v V. razredu lahko dobite z eno celo srečko

din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči Država kraljevine Jugoslavije.

Srečke dobite pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki so skora- j v vseh večjih krajih.

Natančnejša pojasnila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili dobite na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.